

Забезпечення права громадян на захист від шкідливого впливу шуму

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Відповідно до Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" шум відноситься до фізичних факторів середовища життєдіяльності, що впливають або можуть впливати на здоров'я людини чи на здоров'я майбутніх поколінь.

Статтею 24 цього Закону встановлено, що органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та громадяни при здійсненні будь-яких видів діяльності з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів зобов'язані:

здійснювати відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;

забезпечувати під час роботи закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу, культури, при проведенні концертів, дискотек, масових святкових і розважальних заходів тощо рівні звучання звуковідтворювальної апаратури та музичних інструментів у приміщеннях і на відкритих площадках, а також рівні шуму в прилеглих до них жилих і громадських будівлях, що не перевищують рівнів, установлених санітарними нормами;

вживати заходів щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами, в таких приміщеннях і на таких територіях (захищені об'єкти):

- 1) жилих будинків і прибудинкових територіях;
- 2) лікувальних, санаторно-курортних закладів, будинків-інтернатів, закладів освіти, культури;
- 3) готелів і гуртожитків;

- 4) розташованих у межах населених пунктів закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу;
- 5) інших будівель і споруд, у яких постійно чи тимчасово перебувають люди;
- 6) парків, скверів, зон відпочинку, розташованих на території мікрорайонів і груп житлових будинків.

Шум на захищених об'єктах при здійсненні будь-яких видів діяльності не повинен перевищувати рівнів, установлених санітарними нормами для відповідного часу доби.

У нічний час, із двадцять другої до восьмої години на захищених об'єктах забороняються гучний спів і викрики, користування звуковідтворювальною апаратурою та іншими джерелами побутового шуму, проведення салютів, феєрверків, використання піротехнічних засобів.

Проведення на захищених об'єктах ремонтних робіт, що супроводжуються шумом, забороняється у робочі дні з двадцять першої до восьмої години, а у святкові та неробочі дні - цілодобово.

Власник або орендар приміщень, у яких передбачається проведення ремонтних робіт, зобов'язаний повідомити мешканців прилеглих квартир про початок зазначених робіт. За згодою мешканців усіх прилеглих квартир ремонтні та будівельні роботи можуть проводитися також у святкові та неробочі дні. Шум, що утворюється під час проведення будівельних робіт, не повинен перевищувати санітарних норм цілодобово.

“Санитарные нормы допустимого шума в помещениях жилых и общественных зданий и на территории жилой застройки”, затверджені наказом Головного державного санітарного лікаря СРСР від 03.08.1984р. № 3077-84, встановили науково обґрунтовані рівні допустимого шуму в житлових приміщеннях, громадських будівлях, на територіях житлової забудови, закритих приміщеннях, відкритих площадках для відповідного часу доби. Зазначені рівні шуму встановлені на підставі проведених наукових досліджень щодо впливу шуму та його специфічної і не специфічної дії на організм людини.

Науково обґрунтовані допустимі рівні шуму диференційовані в залежності від призначення приміщення/території та часу доби (з 7-00 до 23-00 годин та з 23-00 до 7-00 години).

Разом з тим, необхідно зазначити, що вимоги статті 24 Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" щодо додержання тиші та обмежень певних видів діяльності, що супроводжуються шумом, не поширюються на наступні випадки:

- 1) здійснення в закритих приміщеннях будь-яких видів діяльності, що

супроводжуються шумом, за умов, що виключають проникнення шуму в прилеглі приміщення, в яких постійно чи тимчасово перебувають люди;

2) здійснення в закритих приміщеннях будь-яких видів діяльності, що супроводжуються шумом, за умов, що виключають проникнення шуму за межі таких приміщень;

3) попередження та/або ліквідації наслідків аварій, стихійного лиха, інших надзвичайних ситуацій;

4) надання невідкладної допомоги, попередження або припинення правопорушень;

5) попередження крадіжок, пожеж, а також виконання завдань цивільної оборони;

6) проведення зборів, мітингів, демонстрацій, походів, інших масових заходів, про які завчасно сповіщено органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування;

7) роботи обладнання і механізмів, що забезпечують життєдіяльність жилих і громадських будівель, за умов ужиття невідкладних заходів щодо максимального обмеження проникнення шуму в прилеглі приміщення, в яких постійно чи тимчасово перебувають люди;

8) відзначення встановлених законом святкових і неробочих днів, днів міст, інших свят відповідно до рішення місцевої ради, проведення спортивних змагань;

9) проведення салютів, феєрверків, інших заходів із використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів у заборонений час за погодженням із уповноваженим органом місцевого самоврядування в порядку, передбаченому правилами додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях.

Вказаним вище Законом, також, встановлено, що сільські, селищні, міські ради затверджують правила додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, якими з урахуванням особливостей окремих територій (курортні, лікувально-оздоровчі, рекреаційні, заповідні тощо) устанавлюються заборони та обмеження щодо певних видів діяльності, що супроводжуються утворенням шуму, а також устанавлюється порядок проведення салютів, феєрверків, інших заходів із використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів.

Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування в межах повноважень, встановлених законом, забезпечують контроль за додержанням керівниками та посадовими особами підприємств, установ, організацій усіх форм власності, а також громадянами санітарного та екологічного законодавства, правил додержання тиші в населених пунктах і громадських

місцях, інших нормативно-правових актів у сфері захисту населення від шкідливого впливу шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів.

Зокрема, рішенням Київської міської ради від 26 вересня 2002 року № 47/207 затверджено Правила дотримання тиші в громадських місцях.

Ці Правила встановлюються з метою забезпечення прав і законних інтересів громадян щодо дотримання тиші на вулицях, площах, у парках, скверах, гуртожитках, житлових будинках, прибудинкових територіях, будівлях дачно-будівельних кооперативів, лісопаркових зонах відпочинку, пляжах та інших місцях масового відпочинку населення.

Правила містять загальнообов'язкові на території міста норми, за порушення яких наступає адміністративна відповідальність.

Подібні Правила діють у м. Хмельницький (Рішення Хмельницької міської ради від 16.03.2006р. № 14 "Про затвердження Правил благоустрою, забезпечення чистоти і порядку, додержання тиші в громадських місцях на території міста Хмельницького"); м. Чернівці (Рішення Чернівецької міської ради від 25.09.2003р. № 301 "Про затвердження Правил дотримання тиші в громадських місцях міста Чернівців"); у м. Запоріжжі (Решение городского сонета от 16.07.2003г. № 22 "О Правилах соблюдения тишины в общественных местах"), у Закарпатській області (Рішення Закарпатської обласної ради від 24.03.1999р. № 89 "Про встановлення часу, обов'язкового для дотримання тиші в громадських місцях населених пунктів області "), тощо.

Зазначаємо, також, що відповідно до статті 182 Кодексу України про адміністративні правопорушення встановлено відповідальність за порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях.

Так, порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях - тягне за собою попередження або накладення штрафу на громадян від п'яти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і накладення штрафу на посадових осіб та громадян - суб'єктів господарської діяльності - від п'ятнадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Як бачимо, держава встановила не досить жорсткі санкції при порушенні вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, хоча шум як фізичний фактор середовища життєдіяльності, впливає або може впливати на здоров'я людини чи на здоров'я

майбутніх поколінь.

Разом з тим, громадянам необхідно знати, в які органи слід звертатися, якщо вони вважають що їх право на тишу порушено.

Відповідно до частини восьмої статті 24 Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування в межах повноважень, встановлених законом, забезпечують контроль за додержанням керівниками та посадовими особами підприємств, установ, організацій усіх форм власності, а також громадянами санітарного та екологічного законодавства, правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, інших нормативно-правових актів у сфері захисту населення від шкідливого впливу шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів.

Відповідно до пункту 26 статті 10 Закону України "Про міліцію" міліція відповідно до своїх завдань зобов'язана забезпечувати в межах своїх повноважень виконання та контроль рішень сільських, селищних, міських рад із питань охорони громадського порядку, торгівлі, утримання тварин у домашніх умовах, додержання тиші в громадських місцях тощо, а також контролювати утримання в належній чистоті територій дворів і прибудинкових територій у містах та інших населених пунктах.

Також, відповідно до пункту 1 Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. № 1218 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2004 р. № 1273) державна санітарно-епідеміологічна служба України є системою органів, установ, закладів, частин і підрозділів, діяльність яких спрямовується, зокрема на запобігання шкідливому впливу на стан здоров'я і життя людей факторів середовища життєдіяльності, здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду щодо безпеки для життя і здоров'я людини продукції та середовища життєдіяльності. Крім того, державна санітарно-епідеміологічна служба України видає обов'язкові для виконання постанови, розпорядження, висновки, приписи з питань усунення або обмеження шкідливого впливу на стан здоров'я і життя людини факторів середовища життєдіяльності (абзац одинадцятий пункту 4 вказаного вище Положення).

Отже, для захисту свого права громадяни можуть звертатися до органів місцевого самоврядування, органів внутрішніх справ та санітарно-епідеміологічної служби, які на місцях мають здійснювати відповідну роботу щодо усунення небезпечних факторів середовища життєдіяльності людини.

Інформація з сайту <http://old.minjust.gov.ua/10323>